En akademisk analys
av den nyreviderade svenska utgåvan
av romanen

Det ärvda hemmet till salu,

av Akbar Golrang

Jan-Åke Kent

Abstract

Det ärvda hemmet till salu är en självbiografiskt grundad roman som förenar vittneslitteratur, psykologisk prosa och politisk allegori i en hybridform där minne, trauma och exil utgör verkets centrala drivkrafter. Genom en flerskiktad struktur som växlar mellan linjär kronologi, cirkulära traumatiska återkomster och visionära hallucinationer skapar romanen en narrativ logik där det förflutna aldrig är avslutat. Huset i Abadan fungerar som romanens övergripande symboliska centrum — en kropp, en nation, ett minne och ett sår — medan systern Poury utgör dess emotionella och etiska hjärta. Genom sensorisk intensitet, filmisk rytm, humor som motstånd och dialoger som existentiella rum gestaltar romanen hur individen försöker överleva både historiska katastrofer och privata förluster. Denna studie analyserar romanens struktur, symbolik och berättarteknik och visar hur verket omvandlar personlig erfarenhet till en estetiskt avancerad och politiskt laddad litterär form.

---

1. Romanens övergripande struktur

Romanens struktur är inte enbart en formell konstruktion utan en representation av hur trauma, minne och exil organiserar subjektiv erfarenhet. Den rör sig mellan tre huvudsakliga nivåer: en linjär yta, en cirkulär minneslogik och visionära avbrott.

1.1 Den linjära ramen: Livets yttre rörelse

Den yttre kronologin följer berättarens liv från barndomen i Abadan till migrationen, exilen i Sverige

och den vuxna mannens försök att sälja det ärvda hemmet. Denna linjära struktur fungerar som romanens skelett och ger läsaren en orienteringspunkt i en annars fragmenterad värld. Den linjära ramen är dock aldrig dominant; den är snarare en tunn tråd som ständigt hotas av att brista under trycket från minnenas återkomst.

1.2 Minnets cirkulära logik: Traumats tid

Under den linjära ytan arbetar romanen med en cirkulär, nästan liturgisk återkomst av vissa motiv:

Pourys död

Abols våld

krigets ljud, dofter och kroppsliga effekter

faderns och moderns röster

känslan av skuld, övergivenhet och ansvar

Dessa återkomster fungerar som traumatiska loopar som bryter kronologin. Romanen visar att trauma inte är ett minne utan en *närvaro* — något som invaderar nuet och omformar subjektets tidsuppfattning.

1.3 Visionära och hallucinatoriska avbrott: Minnets sanning

Romanen innehåller flera scener där verklighet och vision glider samman:

samtalen med Poury

sparvens symboliska framträdanden

biografscenen där tid och rum upplöses

planet där Poury sitter i knät

huset som talar genom dofter, ljud och kroppsliga reaktioner

Dessa inslag är inte magisk realism i traditionell mening; de är psykologisk realism. De gestaltar hur minne och hallucination fungerar som sanningar i ett traumatiserat medvetande.

---

2. Symbolikens arkitektur

Romanen är rik på symboler som fungerar på flera nivåer — psykologiska, politiska, existentiella och estetiska. Symbolerna är inte dekorativa; de är strukturella element som bär romanens mening.

2.1 Huset: Kroppen, nationen, minnet

Huset i Abadan är romanens centrala symbol. Det representerar:

barndomens trygghet och lek

platsen för Pourys död

nationens kropp — förstörd av krig och maktmissbruk

identiteten — något man ärvt men inte kan behålla

minnet — en plats där det förflutna fortsätter att leva

Huset är både konkret och metaforiskt. Det är en ruin, en skatt, en börda och en grav. Det är också en allegori för Iran: älskat, förfallet, omöjligt att återvända till utan att såren öppnas.

2.2 Poury: Systern, samvetet, det förlorade landet
Poury är romanens mest komplexa symbol. Hon är:

syster

samvete

poetisk gestalt

moralisk vägvisare

symbol för det oskyldiga Iran som gått förlorat

Hon är död men levande, frånvarande men närvarande, ett barn men också en profetisk röst. Hennes död är romanens ursprungliga sår; hennes röst är dess fortsatta puls.

2.3 Sparven: Sårbarhetens ikon

Sparven fungerar som symbol för:

den lilla människan i ett brutalt system

frihetens skörhet

berättarens egen utsatthet

den sista rest av oskuld

När berättaren skyddar sparven skyddar han också sin egen mänsklighet.

2.4 Doftens semiotik

Doft är romanens mest konsekventa sensoriska motiv:

henna = moderns omsorg

Homa-cigaretter = faderns närvaro

jord och mögel = tidens gång, förfall

tortyrgårdens stank = statens våld

Doft fungerar som minnets mest direkta väg — en sensorisk bro mellan dåtid och nutid.

2.5 Guillotinen: Statens kroppsliga våld

Guillotinen är en symbol för:

statligt våld

religiöst sanktionerad brutalitet

kroppens politisering

rättvisans perversion

Den är inte bara ett objekt utan ett system, en ideologi, en kroppslig erfarenhet av makt.

---

3. Narrativ teknologi

Romanen använder en rad avancerade berättartekniska grepp som förstärker dess emotionella, politiska och estetiska kraft.

3.1 Första-person-perspektivet som vittnesmål

Jag-formen skapar:

psykologisk autenticitet

omedelbar närhet

en känsla av vittneslitteratur

en subjektiv men sann verklighet

Detta perspektiv gör att läsaren inte bara förstår utan *känner* våldet, sorgen och förlusten.

3.2 Sensorisk intensitet: Kroppen som arkiv

Romanen arbetar starkt med:

dofter

ljud

temperatur

kroppsliga reaktioner

Detta skapar en kroppslig läsupplevelse där läsaren dras in i berättarens sensoriska värld.

3.3 Filmisk rytm: Minnet som montage

Berättaren är filmregissör, och romanen bär tydliga spår av filmiskt tänkande:

sceniska uppbyggnader

klippningar mellan tidsplan

slow motion-effekter i minnen

panoreringar över miljöer

close-ups på ansikten och objekt

Minnet fungerar som en klippbordsyta där scener fogas samman i emotionell snarare än kronologisk ordning.

3.4 Dialoger som existentiella rum

Dialogerna — särskilt med Poury — fungerar som:

filosofiska reflektioner

psykologiska konfrontationer

moraliska vägledningar

poetiska avbrott

De är inte realistiska i traditionell mening utan gestaltningar av inre dialoger.

3.5 Humor som motstånd och överlevnad

Humorn är ett centralt stilgrepp:

den avväpnar mörkret

den skapar mänsklig värme

den fungerar som kulturell identitet

den är ett sätt att överleva det outhärdliga

Avsnittet om pappans förstoppning är ett mästerstycke i tragikomik — absurt, varmt och djupt mänskligt.

---

4. Estetisk och etisk funktion

Romanen är inte bara en berättelse; den är en etisk handling. Genom att skriva räddar berättaren det som annars skulle gå förlorat.

Romanen visar hur:

minne blir litteratur

trauma blir form

förlust blir språk

exil blir identitet

systern blir odödlig

Det är ett verk där estetiken och etiken är oupplösligt sammanflätade.

---

5. Avslutande reflektion

Det ärvda hemmet till salu är ett verk som förenar personlig erfarenhet med politisk historia och existentiell filosofi. Genom sin komplexa struktur, rika symbolik och avancerade berättarteknik skapar romanen en unik litterär form där det privata och det kollektiva, det kroppsliga och det metafysiska, det tragiska och det humoristiska samverkar.

Det är en roman som inte bara läses — den erfaras.